

УДК 323.1

DOI: 10.5937/spm85-50372

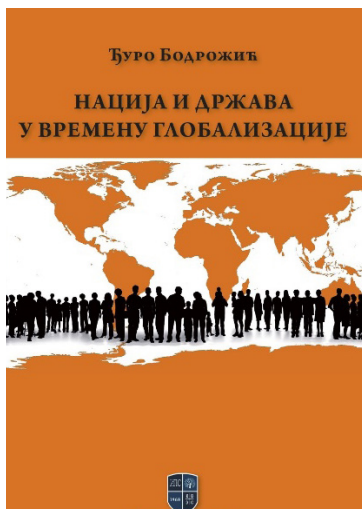
ORCID: 0009-0001-2534-450X

Приказ

Дајана Лазаревић*

*Институт за политичке
студије, Београд*

НАЦИЈА И ДРЖАВА У ПОЛИТИКОЛОШКОЈ МИСЛИ ДР ЂУРЕ БОДРОЖИЋА**

Ђуро Bodrožić. 2024. *Nacija i država u periodu globalizacije*.
Beograd: Institut za političke
studije, 169 str.

У речнику и правцу деловања савремених руских научника одомаћила се синтагма „патриотизам у науци”, док у Србији то није случај. Осим незаступљености термина, чини се и да је читав тај концепт прошао испод радара савремених српских научника. Чита се и цитира већином страна (западна) литература, чак и када се врло мало или пак никакo не може применити на наше данашње политичке услове. Да не говоримо и о случајевима када нас та литература окривљује или нам наноси штету неке друге врсте. Помодарство или реална потребна – остаје питање за дискусију, али довољно је узети у руке било који савремени научни и стручни часопис и уверити се у веродостојност изреченог.

Свега неколицина научника даје примат домаћој литератури над страном, као и актуелној проблематици свог народа и државе, у односу на глобалну. У питању је права дефиниција „патриотизма у науци”, како би је руски научници дефинисали. Да

* Имејл-адреса: dajanalazarevic93@gmail.com.

** Рад је настао у оквиру научноистраживачке делатности Института за политичке студије, коју финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

бисмо унапред одбацили могуће негативне критике, напоменућемо да се не ради о доказивању да су „Срби старији од амеба” и да су „најбољи народ на свету”, већ је у питању тежња истини, вери и правди, светли путоказ, који показује место нашег народа у историји и савремености, као и питање како да се „одбранимо” и опстанемо у будућности.

Као један добар пример научног патриотизма у Србији може да послужи др Ђуро Бодрожић, а у наставку овог осврта базираћемо се на његовој недавно објављеној књизи „Нација и држава у времену глобализације”, у издању Института за политичке студије (2024).

Наиме, Бодрожић се ослања првенствено на домаћу литературу, поуке из српске историје, чиниоце српског националног идентитета и начине њиховог очувања. Према политиколошкој мисли коју заступа, близак је реду истакнутих српских геополитичара – др Зорана Милошевића и др Миломира Степића (Milošević 2024; Stepić 2020). У специфичним историјским околностима чије последице (и позитивне и негативне) видимо данас, Бодрожић размишља о судару српских националних вредности са глобалним. А процес глобализације, на овај или онај начин, јесте свеprisутан и неизбежан, питање је само да ли смо довољно

јаки да му се одупремо, прилагодимо га себи и својим потребама, или ће нас тај процес савладати и прогутати.

Бодрожић се мисаоно слаже са др Сањом Шуљагић у погледу чинилаца српског националног идентитета (Šuljagić 2020), истичући Православље као један од најважнијих чинилаца идентитета, који је наш народ сачувао и чува у многим кризним ситуацијама. Међутим, чини се да присуство свести о Вери Православној и духовним оцима и свитељима такође нема примат у савременој српској политиколошкој науци (све, опет, у складу са горепоменутом читаном литературом и погледима на свет). Ту су и незаобилазна питања српског језика као најважнијег културног чиниоца, у чему видимо линију мисаоног подударења са др Драгољубом Петровићем и др Момчилом Суботићем (Petrović 2023; Subotić 2023).

Бодрожић користи разноврсну литературу у својим научним истраживањима, обједињује источну и западну политичку мисао, али остаје доследан патриотизму у науци. У погледу на глобализацију остаје оправдано скептичан, сагледавајући њене последице из свих углова. Осврће се на утицаје европских интеграција и Европске уније уопште, колонизацију демократије, империјалистички став европских

држава према државама које теже њиховој унији, култури или су пак сврстане у групу „слабије развијених”. Са наведеним ставовима сложили би се Миша Стојадиновић и Живојин Ђурић са својим коауторским научним публикацијама: „Политички митови неолиберализма” и „Анатомија неолибералног светског поретка” (Stojadinović 2017; Stojadinović 2022).

За Бодрожића је идеја национализма „питање части”. Основна улога интелектуалаца јесте да чувају своје, али и да га унапреде, развију, и на прави начин презентују другима. Бодрожић оставља питање да ли ће се такав човек појавити међу српским интелектуалцима, који би могао на прави начин да покрене, односно поведе друге као прави лидер. Међутим, додаћемо још једну мисао ауторовој: ако би се такав појавио (или можда већ постоји) који проценат колега интелектуалаца и „обичних људи” би био довољно отвореног ума да га слуша и следи?

У књизи „Нација и држава у времену глобализације” Бодрожић се бави теоријским приступима нацији и националном идентитету, односу историје, нације и државе, упоређује национализам и тенденције глобализације, улогу интелектуалаца у очувању националног идентитета. Разматра и будућност

националне државе, предности и вредности национализма и његов однос према империјализму. Ова монографија, за коју су позитивне рецензије написали истакнути научници попут др Зорана Милошевића, др Мише Стојадиновића и академика проф. др Косте Чавошког, надовезује се на ранија Бодрожићева дела, која су се бавила српским идентитетом и државом (Bodrožić 2008; 2015; 2018).

„Одбацивање националне свести ни на који начин не може бити служење човечанству и цивилизацији, већ је дубоко антицивизацијски чин. То је одбацивање онога што нас чини културним људским бићима. (...) Колективно памћење зове се историја”, наводи аутор (Bodrožić 2024, 156). Као аутор овог осврта верујем да ће књига „Нација и држава у времену глобализације” наћи своје место у научним библиотекама, али и умовима политиколога који озбиљно и без претензија теже прво разумевању, а потом и очувању, српског националног идентитета и државности. „Улог” је превише велики, да бисмо га препустили у руке силама које теже да нас промене, а не да нас прихвате; да нас потчине, а не да нас подрже; као и да трајно од нас направе послушнике и, на крају, искорене, јер тако бескичмени нећемо бити потребни ни себи, ни њима.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Bodrožić, Đuro. 2008. *Nacionalna država*. Beograd: Srpska književna zadruga : Partenon.
- Bodrožić, Đuro. 2015. *Srpski identitet*. Beograd: Srpska književna zadruga; Podgorica: Književna zadruga Srpskog narodnog vijeća.
- Bodrožić, Đuro. 2018. *Srpski identitet – 2. dopunjeno izdanje*. Beograd: Srpska književna zadruga. Milošević, Zoran. 2024. *Svetost – kultura – geopolitika: Susret koji vodi ka Spasenju*. Zvornik: ASoglas.
- Petrović, Dragoljub. 2023. *Pohara srpskog jezika*. Beograd: Institut za političke studije.
- Stepić, Milomir. 2020. *Kroz balkanski durbin*. Beograd: Institut za političke studije.
- Stojadinović, Miša i Živojin Đurić. 2017. *Politički mitovi neoliberalizma*. Beograd: Institut za političke studije.
- Stojadinović, Miša i Živojin Đurić. 2022. *Anatomija neoliberalnog svet-skog poretk*. Beograd: Institut za političke studije.
- Subotić, Momčilo. 2023. *Srbistika i geopolitika*. Beograd: Institut za političke studije.
- Šuljagić, Sanja. 2020. *Ogled o srpskom identitetu : raspoznavanje izvorišta srpskog identiteta u drevnoj istoriji*. Beograd: Institut za političke studije.

---

* Овај рад је примљен 10. априла 2024. године, а прихваћен на састанку Редакције 15. маја 2024. године.